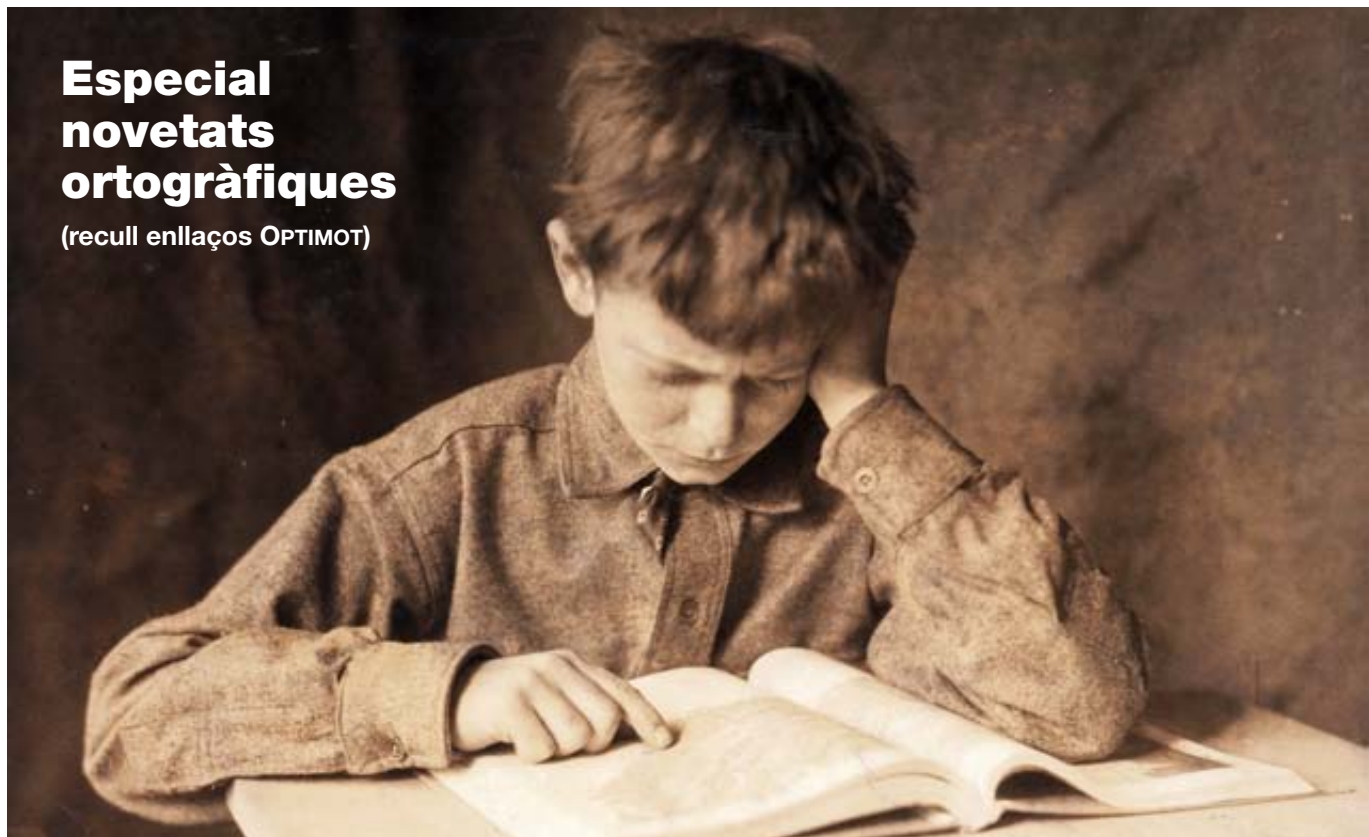

Especial novetats ortogràfiques

(recull enllaços OPTIMOT)

138

Accents diacrítics

bé	mà	pèl	sí	té
déu	més	què	sòl	ús
és	món	sé	són	vós

 OPTIMOT
Consultes lingüístiques

optimot.gencat.cat

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Tenim 15 accents diacrítics (paraules que s'escriuen igual i que es distingeixen per l'accent). Vegeu la Superoptimota.

Sense accent diacríctic ⚠️ (mots que abans en portaven) *bota, dona (dones), feu, fora, molt, mora, net (besnet, rebesnet), os, sec, soc, vens, ves, entresol, rodamón...*

Plural, compostos i derivats dels 15 mots

amb accent diacríctic ➤ Es manté l'accent en el plural *béns, déus...* menys en *mons i mans* (regles ortogràfiques). No es manté en els derivats d'aquests mots llevat que es formin amb el primer element accentuat i, per tant, amb guionet): *adeu, marededeu, entresol, subsol*, però *déu-vos-guard (déu)...*

Noms de lloc ➤ ⚠️ topònims amb accent diacríctic *Móra...* En cas de dubte, consulteu sempre el **Nomenclàtor** ➤.

👍 **Accentuació** ➤

Paraules compostes (-s inicial)

S'afegeix una e ➤ si el segon formant coincideix amb un mot de la llengua que duu aquesta -e: *arterioesclerosi (esclerosi), autoescola (escola), cardioespasme (espasme), electroestàtic (estàtic), endoesquelet (esquelet), geoestacionari (estacionari), infraestructura (estructura), termoestable (estable)...*

⚠️ *Termòstat, atmosfera, microscòpic...* Com que hi ha excepcions, és bo consultar-ho sempre al **DIEC** ➤.

Doble erra

r i rr en compostos i derivats ➤ Els mots començats pels prefixos *a-* ('no' o 'sense' i que forma verbs), *cor-* (o *con-*) i *ir-* (o *in-*) s'escriuen amb *rr*: *arritmia, arrecerar, corredemptor, correferència, corresponsabilitat, irreal, irreconciliable...*

Compostos amb les terminacions -rrafi, -rràgia, -rrea, -rrinc, -rroide ➤ Els compostos amb els formants d'origen grec *raquio-* (o *raqui-*), *reo-*, *rino-* (o *rin-*), *rinco-*, *riz-* (o *rizo-*) i *rodo-*, s'escriuen amb *rr*: *arrizotònic, cefalorraquidi, diarrea, hemorràgia, hemorroide, otorrinolaringòleg, ornitorrinc, verborrea...*

Ajuntament de
Mollet del Vallès

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Erradicar i compostos, s'escriuen amb rr ➤: erradicació, erradicatiu... Però: antiràbic, monorail, prorús, vicerector, birrem, prerrogativa, prorrata, prorrompre, arreveure, anorrear... Davant del dubte, consulteu sempre el terme al **DIEC** ➤.

Guionet

Compostos cultes i catalans

S'escriuen sense guionet: *a cor-recluita, a cuitacorrens, a matade-golla, corimori, clocpiu, exlibris* ➤, *napbuf, nomoblidis, politicosocial, ratbuf, sucamulla...*

Compostos en què el primer element duu accent ➤ Es manté el guionet: *déu-n'hi-do, més-dient, pèl-roig...*

Compostos que són manlleus ➤ Si són manlleus adaptats, s'escriuen sense guionet: *aiguagim, discjò-quei, tottereny...* Si no s'han adaptat, cal consultar cada cas: *jet lag, leitmotiv, off the record, schola cantorum, tutti-frutti...*

Compostos reduplicatius ➤ (repetició) S'escriuen amb guionet *txa-txa-txa, ping-pong...*, però alguns mots de creació onomatopèica o expressiva com: *cucut, puput, frifrit, marrameu, quiquiriquic, taral-lirot, tururut, corimori, clocpiu, napbuf, ratbuf* i mots del llenguatge infantil, com *bobò, cocou, oioi, tatà, titit* s'escriuen sense guionet. Els derivats d'aquests mots s'escriuen sense guionet *pingponguista, zigzaguejar...*

Expresions lexicalitzades ➤ (nom elidit o sobreentès) S'escriuen sense guionet: *una contrarellotge, un forabord, un sensepapers, un sensesostre...*

Prefix i mot compost ➤ Si el prefix s'adjunta a una expressió lexicalitzada (*primer ministre, director general, conseller en cap*, etc.) o a un mot que ja porta guionet (*vice-primer ministre, nord-americà*, etc.), s'escriu guionet entre el prefix i la forma composta *ex-vice-primer ministre, ex-directora general, grup anti-pena de mort, manifestació pro-dret a vaga, sub-directora general* ➤, *vice-primer ministre...* Si no, s'escriu junt, encara que tingui dos o més prefixos: *excompany de pis, exprofessora, exvicepresident, exeurodiputat, subdirector de l'oficina...*

Punts cardinals: dos guionets ➤ Si coincideixen dos punts cardinals i un és compost, cal separar-los amb guionet: *rumb nord-est, rumb nord-nord-oest.*

Mots prefixats ➤ Es manté el guionet, si el prefix precedeix majúscules, xifres, símbols, cometes o mots en cursiva o locucions, sintagmes o mots que ja porten guionet: *anti-OTAN, Europa post-Maastricht, ex-"hippy", ex-lugoslàvia, goma-2, manifestació anti-topless, omega-3...*

No + nom i adjectiu ➤ Hi posem el guionet, si corresponen a conceptes ben fixats, propis de llenguatges d'especialitat. Normalment no duen complement: *art no-figuratiu, el no-res, el principi de no-intervenció, el no-alineament, els no-creients, la no-violència.* Si no, sense guionet: *alumnat no catalanoparlant, arma no reglamentària, els no fumadors, els no residents...*

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **a les petites**. La solució correcta era la **2**. *Cap a la matinada*. El guanyador ha estat Marc Barrio Galobardes, estudiant de Mollet del Vallès.

Ara preguntem què vol dir **bleda-rave**?

1. Persona poc espavilada.
2. Cosa de poc valor, sense importància.
3. Remolatxa.
4. Colinap.

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpnl.cat ➤. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà de premi el llibre *La sardana a Mollet* de Consol Garcia-Moreno (CEM) i una motxilla de cotó estampada al Taller Alborada.

⚠ **Significat diferent** ➤ Ús del guionet admissible només per assenyalar significat diferent o evitar grafies estranyes: *exportador/ex-portador; tractat hispanoamericà/tractat hispano-americà; ex-exiliat.*

⚠ **Truncament** ➤ Exclusivament en contextos científics, s'admet el truncament de tots els elements menys l'últim: *pre- i postoperatori, homo- i heteronuclear.*

👍 **Guionet-r, -s, -x** ➤

L' + a 'no'

L'article s'apostrofa ➤, d'acord amb les regles ortogràfiques que regulen l'apòstrof, davant mots formats amb el prefix negatiu *a: l'anormalitat, l'asimetria...* i no **la asimetria.*

👍 **Apostrofació articles i preposició de** ➤

Sense dièresi

Els derivats cultes acabats en -al ➤ no s'escriuen amb dièresi llevat que el mot primitiu porti accent o dièresi: *coital (coït), esferoidal (esferoïde), fluidal (fluid), laical (laic)...*, però *veïnal (veï), proïsmal (proïsmè)!*

👍 **Dièresi. Estalvi de la dièresi** ➤

Altres enllaços

Ortografia catalana ➤ [en línia]. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, maig 2017.

Modificacions en les entrades del DIEC2 ➤.

Novetats de l'Ortografia catalana ➤ Resum elaborat per Josep M. Mestres i Laia Campamà, Servei de Correcció Lingüística de l'IEC.